

Kiến thức phòng, chống thiên tai > Động đất, sóng thần

Chương trình tuyên truyền kiến thức động đất, sóng thần (07/09/2008)

Sóng thần ở Thái Lan

Sóng thần là gì?

Sóng thần là một chuỗi các con sóng lớn, có thể cao đến hàng chục mét, đổ vào những vùng hải đảo, ven biển.

Nguyên nhân gây ra sóng thần là do việc nâng cao hay hạ thấp đáy biển trên một khu vực lớn bởi những trận động đất mạnh xảy ra ở ngoài biển hay do phun trào núi lửa, sạt lở đất ven biển (một nguyên nhân hiếm khi xảy ra là do thiên thạch lớn rơi xuống biển).

Tên gọi quốc tế của sóng thần là Tsunami. Từ Tsunami có xuất xứ từ tiếng Nhật, trong đó "Tsu" nghĩa là cảng và "Nami" nghĩa là sóng.

Sóng thần không phải là sóng triều (sóng triều là sóng mang tính chu kỳ, liên quan đến sự lên xuống của thủy triều).

Sóng thần khác với sóng thông thường. Sóng thông thường là sóng mà ta thấy ở các bờ biển được hình thành do gió thổi trên mặt biển có độ mạnh tùy thuộc vào độ mạnh và dài của gió thổi.

Sóng thần xuất hiện thành nhiều đợt, mỗi đợt cách nhau đến hàng giờ, thường sau đợt sóng đầu tiên phải đợi ít nhất 01 giờ mới thấy được đợt sóng thứ 2. Một đặc trưng nổi bật là trước khi sóng ập vào bờ, mực nước biển hạ xuống nhanh, nước biển rút ra xa bờ trong thời gian chừng 20 phút hay lâu hơn.

Không phải động đất nào ở ngoài biển đều gây sóng thần mà còn phụ thuộc vào nhiều yếu tố như độ sâu tâm phát sinh động đất, dạng đứt gãy sinh động đất, độ sâu đáy biển, độ lớn của động đất (theo nghiên cứu thì động đất trên 6.5 độ Richter mới gây sóng thần nguy hiểm...)

Khả năng sóng thần đe dọa vùng ven biển và hải đảo nước ta?

Theo bản đồ phân bố các vùng phát sinh động đất trên lãnh thổ Việt Nam thì vùng biển nước ta động đất có thể xảy ra chỉ lớn đến 6 độ Richter (có thể đến 6.2 độ Richter), nên khả năng xảy ra sóng thần mạnh trong vùng biển nước ta là rất nhỏ). Nếu sóng thần do động đất mạnh đến 6.2 độ Richter thì theo một số tính toán theo các công thức nghiệm thì biên độ sóng thần vùng ven biển nước ta cũng nhỏ (khoảng 0,65 mét), đỉnh sóng chưa cao hơn mặt đất. Như vậy độ nguy hiểm sóng thần địa phương xảy ra trong vùng biển nước ta có thể coi rất nhỏ nhưng hoàn toàn không được chủ quan.

Viện Vật lý Địa cầu thuộc Viện Khoa học và Công nghệ Việt Nam là cơ quan chịu trách nhiệm về báo tin động đất và cảnh báo sóng thần.

Khu vực TP.HCM, phía Nam giáp biển Cần Giờ nên sóng thần chỉ có nguy cơ xảy ra ở khu vực này.

Chúng ta đều biết loại trừ tai họa thiên nhiên, như động đất, sóng thần....là điều không thể làm được, ngay cả khi chúng ta dự báo chính xác về tai họa sẽ xảy ra. Nhưng chúng ta có thể giảm nhẹ thiệt hại đến mức thấp nhất, nếu có sự chuẩn bị đương đầu với chúng, quan trọng là phải bình tĩnh không hoang mang lo sợ khi có sự cố xảy ra. Sau đây là một số biện pháp cần thực hiện để ứng phó với thiên tai động đất, sóng thần.

Biện pháp để đối phó với sóng thần:

Xây dựng nhà ở và các công trình bên ngoài vùng có nguy cơ chịu tác động của sóng thần, xây nhà với cạnh dài nằm dọc theo đường đi của sóng thần có tác dụng chịu lực va chạm của sóng. Xây nhà, khách sạn trên các cột cao, để trống tầng trệt để cho sóng dễ xuyên qua hoặc không gian ở mặt đất hoàn toàn để trống dùng để đậu xe.

Những việc cần làm khi có sóng thần:

- Nếu bạn ở vùng ven biển, khi cảm thấy hoặc nghe thấy về một trận động đất mạnh, đừng chờ đợi thông báo chính thức về sóng thần, hãy cùng gia đình và bạn bè cùng chạy đến vùng đất cao hơn theo bảng hướng dẫn.

- Nếu bạn ở ngoài khơi thì không nên trở về cảng khi có tin về cảnh báo sóng thần. Chủ tàu có thể đưa tàu ra biển nếu đủ sức thời gian và được phép (đừng mạo hiểm tính mạng bằng cách cố di chuyển đến vùng nước sâu nếu như những con sóng đầu tiên đã đến quá gần). Khi được cảnh báo sóng thần hãy tìm đến những vùng nước sâu trên 300m. Mọi người không nên ở trên những con tàu neo đậu bên cảng vì sóng thần có sức mạnh khủng khiếp, sẽ phá hủy tất cả mọi vật trên đường đi của nó.

- Khi sóng thần sắp tiến vào bờ mực nước biển có thể dâng cao hay hạ xuống khá nhanh dọc bờ biển, không được lợi xuống nước để nhặt những thứ trên bờ biển khi nước rút và chụp ảnh.

- Di tản khỏi vùng nguy hiểm theo biển hướng dẫn hoặc theo tổ chức chức của chính quyền địa phương khi nhận được cảnh báo sóng thần.

- Không quay trở lại bờ biển ngay sau khi vừa hết đợt sóng đầu tiên. Theo dõi thông tin, chờ nhận được tin cuối cùng về sóng thần hãy trở về./.

(Nguồn: <http://www.monre.gov.vn/>)